

29.6.2022

SUOSTUMUS TUTKIMUSTOIMINNAN SUORITTAMISELLE SUOMEN TALOUSVYÖHYKKEELLÄ

1 Asian vireilletulo

Työ- ja elinkeinoministeriö on toimivaltaisena viranomaisena 3.12.2021 vastaanottanut OX2 Finland Oy:n hakemuksen (VN/31794/2021), jolla pyydetään valtioneuvoston suostumusta tutkimusten suorittamiseksi suunnitteilla olevan uuden merituulivoimapuiston Tyrsky suunnitellulla alueella Suomen talousvyöhykkeellä.

Hakemuksessa on kuvattu hakijan ja hankekehittäjän yhteystiedot, kotipaikka ja kansalaisuus, toiminnan luonne ja tarkoitus, käytettävät menetelmät ja välineet, tutkimusaika- ja vaihetiedot sekä maantieteellinen hankealue, jolla tutkimustoimintaa tulaisiin harjoittamaan. Hakija on hakenut Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 6 §:n mukaista valtioneuvoston suostumusta sekä hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n mukaista valtioneuvoston suostumuksen välitöntä täytäntöönpanoa muutoksenhausta huolimatta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pitänyt hakemuksia tiedoiltaan Suomen talousvyöhykkeestä annetun valtioneuvoston asetuksen (1073/2004) 2 §:n mukaisena. Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävä tutkimus edellyttää valtioneuvoston suostumusta.

2 Hakemukset

OX2 Finland Oy on hakenut hakemuksella:

- 1) Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 6 §:n mukaista valtioneuvoston suostumusta tutkimusten suorittamiseksi hakemuksessa kuvatulla suunnitteilla olevan uuden merituulivoimapuiston Tyrsky suunnitellulla alueella Suomen talousvyöhykkeellä kahden vuoden aikana alustavasti välillä 1.5.2022 – 30.10.2022 ja 1.4.2023 – 30.10.2023 sekä
- 2) päätöksen välitöntä täytäntöönpanoa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Hakija ministeriön pyynnöstä täydentänyt hakemustaan 26.4.2022 pääesikunnan operatiivisen osaston hanketta ja sen vaikutuksia puolustusvoimien lakisäätteisten aluevalvontatehtävien toteuttamiselle koskevalla myönteisellä lausunnolla. Turvallisuuspoliittinen toimintaympäristömme on muuttunut täydellisesti vain päivissä Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Turvallisuuspoliittinen ja Ukrainan tilanne tulevat vaatimaan tulevina vuosina nykyistäkin tehokkaampaa ja esteettömämpää maamme aluevalvontakykyä.

Hakija on hakenut tutkimuslupaa jäljempänä liitteessä 2 esitetylle tutkimusalueelle siten, että se olisi voimassa myöntämispäivästä lukien 30.10.2023 asti.

3 Hakemuksen perusteet

3.1 Valtioneuvoston suostumus

OX2 kehittää, rakentaa, rahoittaa ja hallinnoi uusiutuvan energian tuotantoa. Yhtiö on perustettu vuonna 2004 ja sillä on toimintaa Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Liettu-

assa, Puolassa ja Ranskassa. Yhtiön pääkonttori sijaitsee Tukholmassa. Yhtiö on listautunut Tukholman pörssiin kesäkuussa 2021. OX2 Finland Oy on emoyhtiö OX2 AB:n kokonaan omistama tytäryhtiö. OX2 AB:n pääomistajien takana ovat perustajat Johan Ihrfelt ja Thomas von Otter sekä sijoitusyhtiö Altor. OX2 AB:n liikevaihto oli vuonna 2020 noin 510 miljoonaa euroa. Yhtiöllä on tällä hetkellä yli 250 työntekijää.

Lisäämällä uusiutuvan energian tuotantoa OX2 edistää muutosta kohti kestävämpää tulevaisuutta. OX2:n tavoitteena on suunnitella, rakentaa ja ylläpitää merituulivoimapuistoja samalla toimintamallilla kuin yhtiö on toteuttanut niitä maalle. Yhtiö on ilmoittanut rakentaneensa eniten maatuulivoimaa Euroopassa viimeisen 5 vuoden aikana. Yhtiö on itsenäinen toimija, joka kilpailuttaa hankkeissaan parhaan teknologian. Yhtiön tavoitteena on perustaa Perämerelle suuren mittaluokan sähköntuotantotehon mahdollistavat merituulivoimapuistot. Tutkimusalueet (Tyrsky sekä aiemmat Halla ja Laine) ovat valikoituneet muun muassa alueiden olosuhteiden, sijainnin ja tuulisuuden perusteella.

Tutkimusalue Tyrsky:

Korsnäsistä länteen avomerellä olevan Tyrskyn tutkimusalueen pinta-ala on noin 480 km². Sen etäisyys rannikolle on noin 26 kilometriä ja Kaskisten satamaan noin 30 kilometriä tutkimusalueen eteläisimmästä kohdasta. Kysymys on maksimissaan 159 tuulivoimalasta koostuva merituulivoimahanke. Hankkeen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavaksi merikaapeleilla tuulivoima-alueelta rantaan.

Tutkimusten maantieteellisestä alueesta on esitetty kartta ja koordinaatit liitteessä 2.

Joulukuussa 2020 hyväksytyssä ”Suomen merialuesuunnitelma 2030:ssa” on tunnistettu osittain saman alueen potentiaali energiantuotantoon.

Hakijan tarkoituksena on tutkia teknisesti sekä turvallisuus- ja ympäristönäkökohdiltaan paras mahdollinen sijoituspaikka merituulipuistolle, liityntäjohtoille ja sähköasemille sekä toteuttaa hankkeista vastaavana kansallinen ja kansainvälinen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-menettely) arvioidakseen hankkeiden ja niiden vaihtoehtojen ympäristövaikutukset.

Hakijan mukaan olemassa oleva ympäristötieto ja tutkimukset on otettu huomioon tutkimusten suunnittelussa. Tutkimuksia hyödynnetään erityisesti rakentamisen, asentamisen ja huollon suunnittelussa sekä niiden ympäristövaikutusten arvioinnissa. Tutkimusten suunnittelussa on otettu huomioon aluevalvonta, meriliikenne, kalastus ja muu merialueen käyttö ja suunnittelu. Mahdollisesti rakennettava merituulipuisto tullaan liittämään Suomen kantaverkkoon.

Hakijan tarkoituksena on tehdä tutkimusluvan nojalla geofysikaalisia ja geoteknisiä tutkimuksia ja selvittää tutkimusalueiden merenpohjan syvyysuhteita sekä pohjan ja sen alapuolisten kerrosten rakennetta. Alukselta ja merenpohjassa suoritettavat tutkimukset sisältäisivät:

- viistokaikuluotaukset (meriarkeologiset) (SSS)
- matalataajuusluotaukset (SBP)

- syvyysmittaukset ja profilointi monikeilauksella (MBES)
- pintasedimentti- ja pohjaeläinnäytteenotot (ympäristönäytteenotto)
- geotekniset merenpohjan tutkimukset CPT-menetelmällä ja vibracorer-näytteenotilla
- magnetometriset tutkimukset
- videomenetelmät (drop-down video, ROV tai vastaava)
- vesinäytteet
- koeverkkokalastuksen
- muut vastaavat viranomaiselle erikseen ilmoitettavat menetelmät.

Tarjouskilpailussa valitaan yksi tai useampi sopimuskumppani suorittamaan tutkimukset, jonka jälkeen tutkimusaluksen tai -alusten nimi ja rekisteröintitiedot toimitetaan lupaviranomaiselle. Tutkimuksissa ei käytetä vieraan valtion aluksia. Hakija noudattaa Suomen maahantulomääräyksiä tutkimusalusten liikkeessä Suomen alueveillä.

Tutkimukset on tarkoitus aloittaa heti, kun lupa niihin saadaan ja lisäksi ilmoitettujen tutkimuskausien meriolosuhteet sen sallivat. Tarkemmat tiedot tutkimusvaiheiden toteuttamisesta ja niiden aikataulusta on tarkoitus toimittaa heti kilpailutuksen jälkeen ennen tutkimuksien aloittamista.

Hankkeen tärkeimmiksi vaikutuksiksi merialueella on tunnistettu vaikutukset vesiympäristöön, lintuihin ja maisemaan. Hakijan mukaan mikään tutkimuksista ei aiheuta veden pilaantumista eikä muitakaan haitallisia ympäristövaikutuksia. Geoteknisillä tutkimuksilla on paikallisia vaikutuksia merenpohjan rakenteeseen, ei kuitenkaan syvyysuhteisiin, stabiiliteettiin tai profiiliin. Muita rakenteellisia muutoksia ei hakijan mukaan aiheutuisi.

Hakija on ollut ennen hakemuksen jättämistä yhteydessä eri toimivaltaisiin viranomaisiin ja muihin tahoihin merituulivoimapuistohankkeen osalta ja lähettänyt myös hakemuksen tiedoksi viranomaisille. Tutkimustyö ja sen tulokset mittaustietoineen ovat koska tahansa lupaviranomaisen tai luvassa määrätyn muun viranomaisen tarkastettavissa. Hakijan on tarkoitus toimittaa tutkimustulosten yhteenveto lupapäätöstä valmistelevalle ministeriölle niiden valmistuttua. Yksityiskohtaisemmat tulokset toimitetaan pyydettyä.

Hakijan tarkoitus on tehdä tarvittavat ilmoitukset ja raportointi hyvissä ajoin meri- ja rajaturvallisuusviranomaiselle ennen tutkimustöiden aloittamista talousvyöhykkeellä.

3.2 Välitön täytäntöönpano

Jotta tutkimushankkeiden vaikutukset vesien käytölle ja luonnolle saataisiin pidettyä mahdollisimman pieninä ja välttämättömät tutkimustoimet suoritettua tehokkaasti, hakija on hakenut päätöksen välitöntä täytäntöönpanoa.

Hallintolainkäyttölaki (586/1996) on kumottu 1.1.2020 lailla oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019). Myös uuden lain 808/2019 122 §:n 3 momentin mukaan, kuten kumotun hallintolainkäyttölain 31 §:n mukaan, päätös voidaan panna täytäntöön välittömästi, jos se on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti, tai jos

päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä. Valitusviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Hakijan mukaan käsillä oleva hanke on yleisen edun mukainen. Tutkimusten perusteella toteutettava hanke on Suomen ja EU:n ilmasto- ja energiapoliittisten tavoitteiden ja strategioiden mukainen. Hakija toteaa, että merituulivoima ilmastoystävällisenä, päästöttömänä energiamuotona on avainasemassa Suomen ilmastomuutoksen vastaisessa työssä ja yhteiskunnan sähköistymisessä. Valtion vesialueiden ohella myös talousvyöhykkeen alueet ovat merkittäviä, jotta Suomen asettama tavoite hiilineutraaliudesta vuonna 2035 on saavutettavissa. Talousvyöhyke avomerellä kaukana asutuksesta on oikein suunniteltuna hyvä ja luonteva hankealue suurenmittakaavan merituulivoimahankkeille mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hakijan mielestä talousvyöhykkeen hyödyntäminen merituulivoimatuotannossa mahdollistaa Suomeen investointeja, työtä, osaamista ja verotuloja. Hakijan mukaan päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä.

Tutkimukset ovat luonteeltaan sellaisia, että ne tulisi suorittaa mahdollisimman nopeasti kilpailutuksen jälkeen, jotta tutkimusalue voidaan pitää varattuna. Välittömän täytäntöönpanon myöntämisellä tutkimusluvalle ei ole kielteisiä vaikutuksia kalastukseen, laivaliikenteeseen tai muihin infrastruktuurihankkeisiin Suomen talousvyöhykkeellä. Tutkimuksista itsestään ei ole haittaa, vaan tutkimustiedon kertymistä Suomen talousvyöhykkeeltä pidetään myös yleisen edun mukaisena. Välitöntä täytäntöönpanoa koskevaa ehtoa on jo käytetty taloudellisen hyödyntämisen hankkeita koskevissa vastaavissa valtioneuvoston tutkimusluvissa, kuten muun muassa OX2 Finland Oy:n Halla ja Laine tutkimusalueiden vastaavissa tutkimusluvissa.

Edellä esitetyn perusteella hakija ei näe esteitä välittömän täytäntöönpanon myöntämiselle nyt käsillä olevassa tapauksessa, ja katsoo välittömän täytäntöönpanon myöntämisen olevan yleisen edun mukaista, ja hakijalle hankemielessä taloudellisesti merkityksellistä.

4 Viranomaisten lausunnot hakemusten johdosta ja hakijan selitys annettuihin lausuntoihin (Asian valmistelu)

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt hakemuksesta lausuntoa 9.12.2021 liikenne- ja viestintäministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, puolustusministeriöltä, sisäministeriöltä, ulkoministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Energiavirastolta, Geologian tutkimuskeskus GTK:lta, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta, Luonnonvarakeskus Lukelta, Väylävirastolta, Museovirastolta, pääesikunnalta, rajavartiolaitokselta, Suomen ympäristökeskus SYKE:ltä sekä Fingrid Oyj:ltä.

Tutkimusalueen lähellä Suomen talousvyöhykkeellä ei ole yksityisiä omistusoikeuksia tai yksityisten jo luvitettuja infrastruktuurihankkeita.

Työ- ja elinkeinoministeriö on varannut hakijalle tilaisuuden lausua selityksensä hakemuksesta saatujen lausuntojen johdosta ja hakija on antanut selityksensä lausuntoihin.

Hakija on vastannut annettuihin lausuntoihin yksityiskohtaisesti alla seuraavasti.

Maa- ja metsätalousministeriö on lausunut suhtautuvansa myönteisesti hakijan tutkimuslupahakemukseen. Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2035. Uusia tuulivoimahankkeita tarvitaan Suomen ilmasto- ja energiapoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Tutkimusluvan mukaiset selvitykset tulee toteuttaa voimassaolevien Suomen ja kansainvälisten edellä mainittua toimintaa säätelevien lakien ja sitoumusten mukaan sekä minimoiden tutkimustoiminnan ympäristölle aiheuttamat vaikutukset. Mikäli hakijan hakemuksissa esittämät merenpohjan tutkimuksia koskevat suunnitelmat muuttuisivat olennaisesti esitetyistä hakemuksista, tulee hakijan pyytää lausuntoa uudelleen.

Osana selvitystyötä on olennaista varmistaa, että merituulivoiman rakentaminen tutkittaville alueille ei esimerkiksi vaaranna kansallisen puolustuksen tai kauppamerenkulun toimintaedellytyksiä. Ministeriö korostaa myös sitä, että merituulivoiman rakentamisen tutkittaville alueille ei tule vaarantaa kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä ja myös vaikutukset vapaa-ajankalastukseen tulee pyrkiä minimoimaan.

Edellä esitetyn, hakijan tutkimuslupahakemuksia koskevien näkemysten lisäksi maa- ja metsätalousministeriö nostaa esiin yhteiskunnan kokonaisedun tarkastelun merialueiden kehittämisessä sekä Metsähallituksen roolin ja sen hallinnassa olevien Suomen valtion yleisten merialueiden (aluevedet) osalta tulonmuodostusmekanismit valtion näkökulmasta. Yleisistä valtion vesialueista voidaan esimerkiksi periä vuokraa ja tarkastella merialuesuunnittelua yhteiskunnan kokonaisedun kannalta. Ministeriön mukaan yritysten taholla on ollut kiinnostusta hankkeisiin merialueilla, jotka sijaitsevat osittain aluevesillä ja osittain talousvyöhykkeellä. Toimintamallien yhteensovittaminen näiden alueiden osalta on erittäin tärkeää. Myös vaikutukset muihin Suomen aluevesillä suunnitteilla oleviin merituulivoimahankkeisiin tulisi selvittää esimerkiksi markkinavaikutusarvion kautta. Tutkimukset ovat osoittaneet, että vierekkäiset merituulivoimapuistot voivat aiheuttaa tuulisuuden varjostusvaikutuksia jopa 10 kilometrin etäisyydelle.

Hakija on todennut, että hakemuksessa on kuvattu tutkimustoiminta sekä kerrottu tutkimusmenetelmät ja –välineet tutkimustoiminnan tavoitteiden toteuttamiseksi. Tutkimusalueelle ei sijoiteta mitään tutkimustoiminnan aikana. Tutkimuksissa otetaan huomioon kauppamerenkulku, kalastus ja kansallinen puolustus tutkimuksen mittakaavassa. Tutkimuksilla selvitetään soveltuvia sijoituspaikkoja. Rakentamisen ja toiminnan vaikutuksia on selvitettävä YVA- ja lupamenettelyissä siten kuin niitä koskevissa säännöksissä määrätään.

Jos tutkimuksilla löydetään soveltuvat sijoituspaikat, selvitettäisiin YVA-menettelyssä vaikutuksia ja niiden lieventämistä muun muassa muihin merituulivoimahankkeisiin. Rakentaminen edellyttäisi lupia, joissa on tehtävä kunkin lain mukaisesti hakemuksia ja selvitetään vaikutukset kuinkin lain mukaisesti.

Lisäksi hakija on todennut, että markkinavaikutuksia ei kuulu arvioida talousvyöhykelain mukaisissa tutkimuksissa, mutta että ne tietysti arvioidaan erikseen. Jos merenpohjatutkimuksia koskevat suunnitelmat muuttuisivat niin, että nyt haettava lupa ei niitä kattaisi, hakijan olisi haettava uutta lupaa. Lupaviranomainen pyytää tarvittavat lausunnot.

Lopuksi hakija on todennut, että hakija voi neuvotella ja tehdä selvityksiä tutkimustoimintaan liittymättömistä asioista siltä osin, kuin ne eivät edellytä lupa- tai valvontaviranomaisten koordinoitua.

Puolustusministeriö on ilmoittanut, että sillä ei ole erikseen lausuttavaa hakemuksen osalta, vaan ministeriö yhtyy pääesikunnan lausuntoon. Ministeriö kuitenkin muistuttaa pääesikunnan operatiivisen osaston aluevalvontalausunnon merkitystä tuulivoimahankkeissa.

Hakijalla ei ole huomautettavaa puolustusministeriön lausunnosta.

Ulkoministeriö on todennut, että sen käsityksen mukaan hakemuksen kohteena olevat tutkimukset ovat talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävää tutkimusta, joka edellyttää talousvyöhykelain 6 §:n mukaisesti valtioneuvoston suostumusta.

Lisäksi ministeriö kiinnittää huomiota, että hakemuksen mukaan merituulivoimahanke Tyrskyn mukainen tutkimusalue rajoittuu Suomen aluemerren ulkorajaan pitkällä matkalla. Suomen aluemerren ulkoraja on pääsääntöisesti 12 meripeninkulman etäisyydellä sisäisten aluevesien ulkorajasta. Ulkoministeriö kiinnittää huomiota siihen, että peruspisteet samoin kuin sisäisten aluevesien maanpuoleisen rajan sijainti, joihin myös aluemerren ulkorajan määrittäminen perustuu, tarkistetaan kolmenkymmenen vuoden välein. Seuraavan kerran peruspisteet päivitetään vuoden 2025 aikana. Vaikka peruspisteiden muutosten ei oleteta olevan suuria, edellä kuvattu tulisi kuitenkin ottaa huomioon merituulivoimapaiston sijaintia selvitettyä ja arvioitaessa.

Lopuksi ulkoministeriö toteaa, että hakemusten mukaan tutkimukset sisältäisivät myös koeverkkokalastusta. Tältä osin ulkoministeriö kiinnittää huomiota siihen, että talousvyöhykelain 4 §:n mukaan talousvyöhykkeellä sovelletaan muun muassa mitä kalastuslainsäädännössä sekä Euroopan yhteisön yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevissa säännöksissä sekä niiden nojalla säädetään tai määrätään. Suomen talousvyöhykkeestä annettua lakia koskevan hallituksen esityksen mukaan kalastuslain säännöksiä sovelletaan esimerkiksi kalantutkimustarkoituksessa tehtävään koepyyntiin. Edellä kuvatun vuoksi koeverkkokalastusten osalta olisi hyvä selvittää myös kalastuslainsäädännön mahdolliset vaikutukset näihin tutkimuksiin.

Hakijalla ei ole huomautettavaa ulkoministeriön lausunnosta.

Ympäristöministeriö on lausunut, että tutkimusalueet sijoittuvat osittain Suomen merialuesuunnitelmassa merituulivoimalle potentiaalisiksi tunnistetuille alueille. Ympäristöministeriö pitää tätä hyvänä lähtökohtana selvittää alueiden soveltuvuutta edelleen merituulivoimapaistojen perustamiselle. Merialuesuunnitelmassa merituulivoimalle potentiaalisia alueita osoitettaessa on huomioitu muun muassa merenkulun alueet, syvyys, Natura 2000 -alueet ja muut luontoarvot, maisema-arvot sekä maanpuolustuksen tarpeet.

Ympäristöministeriö todennut, että se ei näe estettä kyseisille tutkimuksille Suomen talousvyöhykkeellä. Jos hanke etenee, edellyttää se ympäristövaikutusten arviointia.

Koska hanke tulisi sijoittamaan Ruotsin talusvyöhykkeen lähelle, tulee ympäristövaikutusten arvioinnissa huomioida Espoon sopimuksen mukaiset velvoitteet valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista.

Lopuksi ministeriö toteaa, että vedenalaisten luontokartoitusten osalta tulee selvityksissä käyttää Suomen vedenalaisen luonnon tutkimusohjelma VELMU:n menetelmiä.

Hakijalla ei ole huomautettavaa ympäristöministeriön lausunnosta.

Geologian tutkimuskeskus GTK on todennut lausunnossaan, että tutkimukset tulee suorittaa siten, että niiden pohjalta tehty merituulivoimapuisto ja sen infrastruktuurit rajoittavat talusvyöhykkeen myöhempiä käyttöä mahdollisimman vähän. GTK:n mukaan merituulivoimapuiston peittämä alue talusvyöhykkeestä tulisi minimoida, sillä jatkossa merkittävä osa Suomen talusvyöhykkeestä kyseisellä alueella tulevat olemaan rajoitetun käytön tai käyttökiellon alaisia alueita uusille infrastruktuurihankkeille. Sama koskee merenpohjan raaka-aineiden hyödyntämistä.

Lisäksi GTK on lausunut, että tuulivoimapuiston suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvän geologisen, geoteknisen ja geokemiallisen selvitysaineiston tulisi olla vapaasti saatavilla ja tallennettuna ao. asiantuntijalaitoksen valtakunnallisiin tietokantoihin.

Lopuksi GTK on katsonut, että tutkimusluvan myöntämiselle ei ole talusvyöhykelain mukaisia esteitä, puoltaen sen myöntämistä hakijalle.

Hakija on todennut ottavansa huomioon lausunnossa esitetyt asiat. Hakija ei suunnittele eikä estä merenpohjan raaka-aineiden hyödyntämistä. Hakija myös toimittaa lainmukaisesti tiedot selvitysaineistosta.

Hakijalla ei ole muuta huomautettavaa GTK:n lausunnoista.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on lausunut toimivansa Suomessa alusliikennepalvelulain (623/2005) mukaisena toimivaltaisena viranomaisena, vastaavansa turvallisuusradiotoiminnasta sekä merikartoitusviranomaisena merikarttojen ajantasaisuudesta ja merenkulullisesti merkittävien toimien tiedottamisesta alusliikenteelle. Alusliikennepalvelun ja merikartoituspalveluiden tarkoituksena on alusliikenteen turvallisuuden lisääminen.

Traficomien mukaan yleisen meriturvallisuuden ja sujuvan yhteistoiminnan varmistamiseksi vuoropuhelu hankkeiden vaatimista tiedonvaihtoista ja mahdollisista liikennejärjestelyistä hankkeesta vastaavan sekä Traficomien, Väyläviraston, rajavartiolaitoksen ja Fintrafficin meriliikenteenohjauksen kesken on välttämätöntä. Hankkeiden vaatimista ilmoituksista ja mahdollisista liikennejärjestelyistä hankkeesta vastaavan tulee sopia edellä mainittujen tahojen kanssa hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista.

Traficom myös toteaa, että se ei näe oman toiminnan näkökulmasta estettä valtioneuvoston suostumuksen myöntämiselle suunnitellun hankkeen tutkimusten suorittamiselle. Suunniteltu merituulivoimapuisto sijoittuu vesistöön, jossa ei sijaitse vesilain

mukaisia yleisiä kulkuväyliä (vesiväyliä) eikä merenkulun turvalaitteita, mutta hanke-alueella kulkee muun muassa väylien ulkopuolista metsäteollisuuden meriliikennettä välillä Kaskinen – Husum sekä suunnitellun merituulivoimapuiston pohjois- ja eteläpuolisten satamien välistä meriliikennettä. Huomionarvoista on myös, että suunnitellun merituulivoimapuiston välittömään läheisyyteen on suunnitteilla toinen merituulivoimapuisto. Mikäli hanke etenee jatkosuunnitteluun, merituulivoimapuiston suunnittelussa tulee huomioida alueella kulkeva meriliikenne ja varautua tarvittaessa rajamaan suunniteltua merituulivoimapuistoaluetta alueen merenkulun turvallisuuden varmistamiseksi ja merenkulun toimintaedellytykset huomioiden. Koska Korsnäsin edustan merialueelle suunnitellaan kahta erillistä, mutta lähekkäin sijoitettavaa merituulivoimahanketta, hankkeiden yhteisvaikutukset alueen merenkululle tulee selvittää jatkosuunnittelun aikana.

Hakijalla on todennut huolehtivansa lausunnon mukaisesta tiedonvaihdosta, liikennejärjestelyistä ja ilmoituksista hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista ottaen jo tutkimuksissa huomioon lausunnossa mainitun väylien ulkopuolisen meriliikenteen (Kaskinen – Husum) sekä pohjois- ja eteläpuolisten satamien välisen meriliikenteen. Mahdollisia vaihtoehtoisia paikkoja selvitetään tutkimuksissa.

Hakijan mukaan mahdollisessa jatkosuunnittelussa muut suunnitellut hankkeet otetaan huomioon viranomaisten ja asianosaisten tahojen kanssa, samoin meriliikenne ja merenkulun toimintaedellytykset.

Hakijalla ei ole muuta huomautettavaa Traficommin lausunnosta.

Museovirasto on ilmoittanut kommentoivansa hakemusta vedenalaisen kulttuuriperinnön huomioimisen osalta. Sillä ei ole huomautettavaa hakijan hakemuksesta. Merenpohjan tutkimukselle ei ole estettä.

Museovirasto toteaa toimivansa vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelusta vastaavana viranomaisena merenpohjaan vaikuttavien rakennushankkeiden valmistelun yhteydessä. Suomen aluevesillä muinaismuistolaki (295/1963) velvoittaa yleisen rakennushankkeen toteuttajan ottamaan etukäteen selvää siitä, tuleeko hanke koskemaan muinaisjäännöksiä. Avomerialueiden muinaisjäännöksiä ovat sellaiset alusten hylyt ja hyllyn osat, joiden voidaan olettaa olleen uponneena yli sadan vuoden ajan. Muinaismuistolaki velvoittaa myös ilmoittamaan Museovirastolle sellaisen hyllyn löytymisestä, jonka voidaan olettaa olleen uponneena yli sadan vuoden ajan.

Talousvyöhykkeellä muinaismuistolakia ei kuitenkaan sovelleta. Vaikka tutkittava alue sijaitsee talousvyöhykkeellä, Museovirasto pitää tärkeänä, että sille ilmoitetaan mahdollisista tutkimusten aikana havaituista vanhoista hylkylöydöistä. Mikäli tuulipuistohanke lähtee etenemään, on syytä varautua selvittämään hankkeen vaikutuksia vedenalaiseseen kulttuuriperintöön. Vedenalaisesta kulttuuriperinnöstä aluevesillä ja talousvyöhykkeellä ei ole olemassa kattavaa tietoa.

Hakija on todennut ilmoittavansa Museovirastolle tutkimusten aikana havaituista uusista vanhojen hylkyjen löydöistä. Hakijalla ei ole tiedossa vanhoja hylkylöytöjä tutkimusalueilla. Hakija on ilmoittanut varautuvansa tekemään lausunnon mukaiset selvitykset YVA-menettelyssä ja lupahakemuksia varten, jos hanke etenee.

Hakijalla ei ole muuta huomautettavaa Museoviraston lausunnoista.

Pääesikunta, sen operatiivinen osasto on antanut hakijalle hanketta ja sen vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisten aluevalvontatehtävien toteuttamiselle koskevan myönteisen lausunnon.

Hakijalla ei ole huomautettavaa pääesikunnan lausunnosta.

Rajavartiolaitos on ilmoittanut jo hakijan Halla ja Laine tutkimusalueiden tutkimuslupahakemusten valmistelun yhteydessä, että sillä ei ole lausuttavaa talousvyöhykkeellä suoritettaviin merenpohjatutkimuksiin.

Mikäli hanke etenee tutkimustöiden jälkeen, tulee hankkeen toteuttamisedellytyksiä tarkastella myös pelastustoiminnan edellytysten ja meriturvallisuuden näkökulmista. Hankkeen jatkosta päätettäessä on syytä huomioida merituulivoimapuiston mahdolliset vaikutukset rajavartiolaitoksen valvonta-, tietoliikenne- ja viestintäverkkoihin ja meripelastuksen VHF-radioverkkoon. Hankkeen mahdollisesti jatkuessa tulee luotettavasti selvittää, että tuulivoimapuistot eivät aiheuta häiriöitä viranomaisten tutka- ja radioverkoille.

Hakija on todennut jo aiemmin, että jos hanke etenee, hankkeen toteuttamisedellytyksiä tarkastellaan myös pelastustoiminnan edellytysten ja meriturvallisuuden näkökulmista. YVA- ja lupamenettelyjen edellyttämässä selvityksissä selvitetään merituulivoimapuistojen mahdolliset vaikutukset tai vaikutusten puuttuminen rajavartiolaitoksen valvonta-, tietoliikenne- ja viestintäverkkoihin ja meripelastuksen VHF-radioverkkoon sekä viranomaisten tutka- ja radioverkoille.

Hakijalla ei ole ollut muuta huomautettavaa rajavartiolaitoksen aiemmasta lausunnosta.

Suomen ympäristökeskus SYKE toteaa tuottaneensa vuonna 2020 tutkimuksen merituulivoimatuotannon optimaalisesta sijoittumisesta Suomen merialueille. Tutkimus tarkasteli tuulivoiman sijoittumista ympäristöllisten, taloudellisten ja sosiaalisten muuttujien näkökulmista. Tutkimuksen tulosta hyödynnettiin vuonna 2020 hyväksytyssä Suomen merialuesuunnitelmassa 2030, johon hakijakin viittaa. Hakemuksessa olevat alueet noudattelevat pääosin SYKE:n tutkimuksen alueellisia linjauksia, mutta muista huomioon otetuista näkökohdista hakemus ei anna tarkkaa kuvaa.

SYKE myös huomauttaa, että hakemuksesta ei käy ilmi, missä laajuudessa pohjasedimenttitutkimuksia ja videointeja tehtäisiin. Tarkasteltavat alueet ovat hyvin laajoja mutta hakemus ei erottele kuinka laajalti kyseisiä menetelmiä hyödynnettäisiin, eikä siinä kerrota, kohdennetaanko näytteenotot mahdollisen teknisen suunnitelman pohjalta tarkemmin. Muutama sedimenttinäyte tai luotaus ei välttämättä tuota olennaisia tietoja. SYKE:n mielestä yksittäisiä vesinäytteitä tärkeämpää olisi panostaa pohjatutkimukseen (laji- ja habitaattikartoitukseen; videot, pohjaeläinnäytteet) ja selvittää veden laatu olemassa olevan seuranta- ja kartoitustiedon perusteella.

Lisäksi SYKE lausuu, että tuulivoimalalla voi olla vaikutuksia merilinnuston ruokailualueiden valintaan ja muuttolintujen käyttämiin muuttoreitteihin. Lintujen ruokailualueet ja niiden käyttämät muuttoreitit tulee selvittää osana voimala-alueen suunnittelua. Oikealla sijoittelulla tuulivoimaloiden riskit linnuille voidaan pienentää ja hyvin sijoitetut voimalat eivät lisää merkittävästi lintukuolemien määrää.

Lopuksi SYKE toteaa, että laajan merituulipuiston rakentamisella voi olla myös vaikutuksia meren hydrografiaan riippuen turbiinien perustusten teknisistä ratkaisuista. Näitä tulisi selvittää virtausmallinuksilla, joka ottaa huomioon vallitsevat tyypilliset tuuliolosuhteet, ja niihin liittyvät virtaustilanteiden vaihtelut, unohtamatta ääritilanteita, sekä tuulivoimapuiston teknisen toteutuksen vaihtoehdot.

Hakija on todennut suorittavansa tässä tutkimusvaiheessa ensimmäisen vaiheen tutkimuksia tutkimusalueella. Pohjaolosuhteiden ja –rakenteen luotaukset ja tutkimukset tehdään hakemuksen mukaisessa laajuudessa. Käytettävien menetelmien laajuus vaihtelee tutkimusten aikana, koska vielä ei ole tutkimustietoa. Tämän alkuvaiheen tutkimusten tavoitteena ja tarkoituksena on selvittää tutkimusalueiden soveltuvuus talousvyöhykelain edellyttämällä tavalla tuulivoimarakentamiselle huomioiden sekä tekniset- että ympäristönäkökulmat.

Hakijalla ei ole muuta huomautettavaa SYKE:n lausunnosta.

Luonnonvarakeskus Luke on todennut, että alueella tehtäisiin pohjan ominaisuuksiin ja veden laatuun liittyvien selvitysten ohella myös koeverkkokalastuksia, jotka ajoittuisivat syys-lokakuulle 2022. Luke arvioi, että esitetyillä avomerelle suunnitelluilla verkkokalastuksilla ei todennäköisesti saataisi aineistoa tai tietoa, jota voitaisiin todellisuudessa hyödyntää tuulivoiman sijoitteluun tai ympäristövaikutusten arviointiin suunnittelualueella. Avomeriolosuhteissa pyynnin aikaiset sää- ja virtausolosuhteet sekä mahdollisesti myös hylkeet aiheuttaisivat todennäköisesti erittäin suurta vaihtelua koeverkkokalastusten saaliisiin. Luonnonvarakeskuksella ei ole ollut hakemukseen muuta huomautettavaa.

Hakija on todennut, että verkkokalastuksen saalistuloksien analysoinnin laskenta-epävarmuuksissa otetaan huomioon virtaukset jne. muut ulkopuoliset tekijät otettaessa tulokset huomioon tuulivoiman sijoittelussa ja UVA-menettelyssä suunnittelualueella.

Hakijalla ei ole muuta huomautettavaa Luken lausunnosta.

Väylävirasto on todennut tutustuneensa hakemukseen. Lausuntonaan Väylävirasto on katsonut, että tutkimukset Suomen talousvyöhykkeellä voidaan toteuttaa esitetyllä tavalla. Tutkimusten yhteydessä tulee varmistaa merenkulun turvallisuus tutkimusalueella, mikä edellyttää ilmoitus- ja tiedotusmenettelyistä sopimista Fintraffic Meriliikenteenohjaus Oy:n kanssa ennen tutkimusten aloitusta. Tutkimusten aloittamisesta ja päättämisestä tulee ilmoittaa myös Väylävirastolle.

Hakija on ilmoittanut sopivansa ilmoitus- ja tiedotusmenettelystä esitetyllä tavalla sekä ilmoittavansa tutkimusten aloittamisesta ja päättämisestä Väylävirastolle. Hakijalla ei ole muuta huomautettavaa Väyläviraston lausunnosta.

Fingrid Oyj on todennut, että sillä ei ole lausuttavaa hakemuksen johdosta.

Hakijalla ei ole huomautettavaa Fingridin lausunnosta.

5 Lainsäädäntö

5.1 YK:n merioikeusyleissopimus

Suomi on ratifioinut YK:n merioikeusyleissopimuksen (SopS 49–50/1996), joka on saatettu voimaan blankettilailla (524/1996, SopS 49/1996) ja -asetuksella 21.7.1996 (525/1996, SopS 50/1996). Merioikeusyleissopimuksen 57 artikla määrittelee talousvyöhykkeen enintään 200 meripeninkulman levyiseksi mitattuna niistä perusviivoista, joista aluemerren leveys mitataan. Talousvyöhykkeen rajat sellaisten valtioiden välillä, joiden rannikot sijaitsevat vastakkain tai vierekkäin, määritetään sopimuksella (74 artikla).

Suomen talousvyöhyke ei ole Suomen valtion aluetta, vaan kansainvälistä merialuetta, jonka osalta merioikeusyleissopimus määrittelee Suomen ja muiden valtioiden oikeudet. Suomi käyttää talousvyöhykkeellään rantavaltiolle kansainvälisen oikeuden mukaan kuuluvaa toimivaltaa. Yleissopimuksen 56 artiklan mukaan rantavaltiolla on talousvyöhykkeellään täysivaltaiset oikeudet muun muassa merenpohjan yläpuolisten vesien ja merenpohjan ja sen sisustan elollisten ja elottomien luonnonvarojen tutkimiseen, hyödyntämiseen, säilyttämiseen ja hoitamiseen sekä muuhun toimintaan, jonka tarkoituksena on vyöhykkeen taloudellinen hyödyntäminen ja tutkiminen.

Suomella on talousvyöhykkeellään myös merioikeusyleissopimuksen mukainen lainkäyttövalta muun muassa meriympäristön suojelun ja säilyttämisen osalta. Saman yleissopimuksen 58 artiklan mukaan kaikilla sekä ranta- että sisämaavaltioilla on talousvyöhykkeellä merenkulun ja ylilennon vapaudet, vapaus laskea merenalaisia kaapeleita ja putkistoja sekä vapaus kaikkeen muuhun näihin vapauksiin liittyvään kansainvälisessä oikeudessa hyväksytyyn meren käyttöön, joka esimerkiksi koskee alusten, ilma-alusten, merenalaisten kaapeleiden ja putkistojen toimintaa, ja joka on sopu- soinnussa tämän yleissopimuksen määräysten kanssa.

Yleissopimuksen 58 artiklan 3 kappaleen mukaan valtioiden tulee ottaa asianmukaisesti huomioon rantavaltioiden oikeudet ja velvollisuudet sekä noudattaa niitä lakeja ja määräyksiä, jotka rantavaltio on hyväksynyt sopimuksen säännösten mukaisesti sekä muita kansainvälisen oikeuden sääntöjä sikäli, kun ne eivät ole ristiriidassa sopimuksen talousvyöhykettä koskevan osan kanssa. Kaikilla valtioilla on velvollisuus suojella ja säilyttää meriympäristöä yleissopimuksen 192 artiklan mukaan.

5.2 Laki Suomen talousvyöhykkeestä

Rantavaltiolle kuuluvien talousvyöhykeoikeuksien käyttämisestä säädetään laissa Suomen talousvyöhykkeestä (1058/2004) ja valtioneuvoston asetuksessa Suomen talousvyöhykkeestä (1073/2004). Taloudellisen hyödyntämisen hankkeissa talousvyöhykelain mukainen tutkimuslupa edeltää varsinaista rakentamislupaa. Työ- ja elinkeinoministeriö on toimivaltainen viranomaisena talousvyöhykelain mukaisten tutkimus- ja rakentamislupien valmistelussa.

Suomen talousvyöhykkeestä annetussa laissa tehdään ero meritieteellisen tutkimuksen ja talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävän tutkimuksen välillä. Lain 6 §:n mukaan valtioneuvosto voi antaa hakemuksesta suostumuksensa hyödyntää talousvyöhykkeellä olevan merenpohjan ja sen sisustan luonnonvaroja ja tehdä tällaiseen hyödyntämiseen tähtäävää tutkimusta tai suorittaa talousvyöhykkeellä muuta toimintaa, jonka tarkoituksena on vyöhykkeen taloudellinen hyödyntäminen. Lain perusteluiden (HE 53/2004 vp) mukaan meritieteellisellä tutkimuksella ymmärretään sellaista mereen kohdistuvaa tutkimustoimintaa, jolla pyritään meriympäristöä, sen muutosia sekä meren, jään ja ilmakehän välistä vuorovaikutusta koskevan tiedon lisäämiseen. Sillä ei esityksen mukaan tarkoitettaisi esimerkiksi luonnonvarojen hyödyntämistä tai siihen tähtäävää tutkimusta.

Esityksen perustelujen mukaan meritieteellisestä tutkimuksesta ei myöskään olisi kysymys silloin, kun tutkimushanke vaikuttaa suoraan elollisten tai elottomien luonnonvarojen hyödyntämiseen tai siihen tähtäävään tutkimukseen esimerkiksi siten, että tutkimushankkeen tulokset ovat merkityksellisiä elollisten tai elottomien luonnonvarojen hyödyntämisen tai siihen tähtäävän tutkimuksen kannalta. Edelleen lain perustelujen mukaan meritieteelliseksi tutkimukseksi ei myöskään katsottaisi tutkimushanketta, joka sisältää merenpohjan porausta, räjähteiden käyttöä, haitallisten aineiden päästämistä meriympäristöön tai saman lain 7 §:ssä tarkoitettujen tekosaarten, laitteiden tai rakennelmien käyttöä. Perustelujen mukaan edellä kuvatun kaltaisiin hankkeisiin sovellettaisiin lain 6 tai 7 §:n säännöksiä, jotka edellyttävät hankkeelta valtioneuvoston suostumusta.

Talousvyöhykelain perustelujen mukaan talousvyöhykelain 6 §:n mukaiset asiat (ilmoitukset) voitaisiin ratkaista ministeriössä, kun kysymys on meritieteellisestä tutkimuksesta. Kun kysymyksessä on talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävä tutkimus, asia ratkaistaisiin valtioneuvoston yleisistunnossa työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä.

5.3 Vesilaki sekä kansallista ja kansainvälistä ympäristövaikutusten arviointia koskevat säännökset

Talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävä tutkimuslupa edeltää varsinaista taloudellisen hyödyntämisen rakentamislupaa. Työ- ja elinkeinoministeriö on toimivaltainen viranomaisena myös talousvyöhykelainsäädännön mukaisessa rakentamisluvassa (periaatepäätös) ja ympäristöhallinto (toimivaltainen aluehallintovirasto) puolestaan toimivaltainen viranomaistaho vesilain (587/2011) mukaisessa yksityiskohtaisessa toimenpideluvassa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia (252/2017) ja valtioneuvoston asetusta (277/2017) sovelletaan Suomen talousvyöhykkeellä. Lain 3 §:ssä säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa.

5.4 Välitöntä täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö

Hallintopäätöksen täytäntöönpanokelpoisuutta säänteli yleislakina hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n 2 momentti. Hallintolainkäyttölaki on kumottu 1.1.2020 lailla oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019). Myös uuden lain 808/2019 122 §:n 3

momentin mukaan hallintopäätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jos laissa tai asetuksessa niin säädetään, tai jos päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti, tai jos päätöksen täytäntöönpanoa ei voida yleisen edun vuoksi lykätä.

Säännöksessä kuvattu tilanne on poikkeus pääsäännöstä, jonka mukaan päätös ei ole täytäntöönpanokelpoinen ennen kuin sillä on lainvoima. Momentissa kuvattua kahta viimeistä edellytystä voi olla vaikea täysin erottaa toisistaan itsenäisiksi kohdiksi. Ensin mainittu peruste koskee lähinnä päätöstä, joka menettäisi merkityksensä, jos sitä ei panna heti täytäntöön. Jälkimmäisessä ratkaisevaa on yleinen etu. Yleinen etu on käsitteenä hallintoviranomaiselle harkintavaltava antava yleislauseke. Peruste, että päätös voidaan panna heti täytäntöön päätöksen luonteen sitä vaatiessa, ottaa huomioon myös yksityiset intressit.

6 Valtioneuvoston päätös

6.1 Suostumus Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen

Valtioneuvosto antaa OX2 Finland Oy:lle ehdollisen suostumuksen Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävään tutkimustoimintaan hakemuksessa (VN/31794/2021) kuvatulla tavalla. Hakijan, hankkeen toteuttajan tai tämän sijaan tulleen seuraajan on noudatettava kohdassa 6.2 määrättyjä ehtoja.

Valtioneuvoston suostumus on voimassa tämän päätöksen antamisesta lukien 30.10.2023 asti.

Tämä päätös on täytäntöön pantavissa muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

6.2 Ehdot

1. Tutkimushanke on toteutettava varovaisuusperiaatetta noudattaen ja ottaen erityisesti huomioon Itämeren (Selkämeri) herkkyyys ja haavoittuvuus sekä meri- ja ympäristöturvallisuuden asettamat vaatimukset, ja luvan saajan on ryhdyttävä kaikkiin mahdollisiin toimiin tutkimushankkeesta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseksi ja minimoimiseksi;
2. Valtioneuvoston tämä suostumus Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin yksittäisellä tutkimusalueella ei vielä tarkoita investointi- tai rakentamisoikeuden myöntämistä tutkimusluvan saajalle eikä anna tälle etusijaa taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin tai mahdolliseen tulevaan rakentamislupaan kyseiselle tutkimusalueelle;
3. Talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävät tutkimukset on toteutettava ottaen huomioon Suomen talousvyöhykkeen kansainvälisoikeudellinen luonne ja talousvyöhykkeellä jo olemassa olevat yhteiskunnan keskeiset toiminnot sekä Suomen talousvyöhykkeellä tai sen välittömässä läheisyydessä mahdollisesti olevat taloudellisen hyödyntämisen tai meritieteellisen tutkimuksen hankkeet, hankkeiden käyttö ja näiden omistajien hankkeisiin liittyvät oikeudet;

4. Luvan saajan on Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävissä tutkimuksissa pyrittävä löytämään suunnitellulle hankkeelleen sellainen teknisesti, toiminnallisesti ja ympäristöllisesti tarkoituksenmukainen sijoitus- ja toteutusvaihtoehto, että talousvyöhykkeellä jo olemassa olevat yhteiskunnan keskeiset toiminnot ja talousvyöhykkeen mahdollinen myöhempi taloudellinen hyödyntäminen tai meritieteellinen tutkimus mahdollisimman vähäisessä määrin vaikeutuvat;
5. Luvan saajan on etukäteen ja riittävän ajoissa, kuitenkin viimeistään 14 päivää ennen tutkimusaluksen saapumista Suomen talousvyöhykkeelle, otettava tutkimustoimintaan sekä meri- ja rajaturvallisuuteen liittyen yhteyttä Länsi-Suomen merivartiostoon, liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin, Väylävirastoon ja toimivaltaiseen VTS-keskukseen;
6. Tutkimusaluksen saapuessa Suomeen aluksen tulee osallistua alusliikennepalveluun siten kuin alusliikennepalvelulaissa (623/2005) säädetään;
7. Luvan saajan on noudatettava kansainvälisiä meriteiden sääntöjä International Regulations for Preventing Collisions at Sea 1972 (COLREG);
8. Luvan saajan on noudatettava Suomen maahantulomääräyksiä. Erityisesti tulee ottaa huomioon, että valtion aluksiksi luokiteltavat alukset tarvitsevat Suomen pääesikunnan myöntämän alusluvan Suomen aluevesille tuloon;
9. Luvan saajan on ilmoitettava tämän luvan mukaisten tutkimustöiden valmistumisesta Suomen talousvyöhykkeellä välittömästi kirjallisesti työ- ja elinkeinoministeriölle ja Väylävirastolle. Lisäksi luvan nojalla syntynyt keskeinen tutkimus- ja havaintoaineisto on toimitettava sovitusti työ- ja elinkeinoministeriölle välittömästi tulosten valmistuttua. Suomen viranomaisten edustajilla tulee olla pyynnöstään mahdollisuus tutkimusaluksille pääsyyn;
10. Luvan saajan on korvattava tämän päätöksen valmistelusta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset toimivaltaiselle lupaviranomaiselle valtion maksuperustelain (150/1992) periaatteiden mukaisesti;
11. Valtioneuvoston suostumus ei sisällä oikeutta muihin kuin tämän tutkimusluvan myöntämisen pohjana olevassa hakemuksessa kuvattuihin tutkimustoimenpiteisiin Suomen talousvyöhykkeellä;
12. Lisäksi luvan saajan on noudatettava mitä muualla lainsäädännössä tai kansainvälisissä sopimuksissa säädetään tai määrätään.

Vähäiset, tutkimusteknisistä syistä välttämättömät muutokset tutkimusten toteuttamisessa ovat sallittuja työ- ja elinkeinoministeriön ja muun toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella.

7 Perustelut

7.1 Valtioneuvoston suostumus

Hakemuksessa on kuvattu riittävällä tavalla hakijan tiedot, tutkimustoiminnan luonne ja tarkoitus, käytettävät menetelmät ja välineet, tutkimusaika- ja vaihetiedot sekä maantieteellinen hankealue, jolla tutkimustoimintaa tultaisiin harjoittamaan.

Laajamittaisen, maalla tuotettavan tuulivoiman rakentajana OX2 on 15 viime vuoden aikana noussut johtavaan asemaan Euroopassa toteutettuaan yli 2,3 GW tuulivoimahankkeita. Ruotsissa yhtiö on kehittänyt meritulivoimaa talousvyöhykkeellä jo useamman vuoden ajan. OX2 Finland Oy on emoyhtiö OX2 AB:n kokonaan omistama

tytäryhtiö. OX2 Finland Oy:llä on jo ennestään kaksi voimassaolevaa valtioneuvoston myöntämää tutkimuslupaa Suomen talusvyöhykkeelle (VN 13.1.2022; Halla ja Laine).

Päätöksen oikeudellinen perusta on Suomen talusvyöhykelainsäädännössä ja kansainvälisessä YK:n merioikeusyleissopimuksessa. Talusvyöhyke ei kuulu Suomen valtion alueeseen, vaan on YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaan kansainvälistä merialuetta.

Suomella on talusvyöhykkeellään YK:n merioikeusyleissopimuksen 56 artiklan mukaisesti yksinoikeus niin vesialueen kuin merenpohjan ja sen sisustan elollisten ja elottomien luonnonvarojen tutkimiseen, hyödyntämiseen, säilyttämiseen ja hoitamiseen samoin kuin muuhunkin talusvyöhykealueen taloudelliseen tutkimiseen ja hyödyntämiseen. Suomella on myös lainkäyttövalta talusvyöhykealueella harjoitettavan meritieteellisen tutkimuksen sekä tekosaarten, laitteiden ja rakennelmien rakentamisen ja käytön osalta samoin kuin meriympäristön suojeluun ja säilyttämiseen.

Muilta osin talusvyöhykkeellä ovat voimassa aavan meren vapauksiin kuuluvat vapaudet kuten merenkulun ja ylilennon vapaus. Tätä mahdollisuutta on käytetty hyväksi Suomen talusvyöhykkeellä suomalaisten ja muidenkin yhteisöjen toimesta. Suomen talusvyöhykkeestä annetun lain 6 §:n nojalla on annettu suostumus joihinkin talusvyöhykkeelle sijoittuviin infrastruktuurihankkeisiin, mutta toistaiseksi yksikään niistä ei liity merituulivoimaan. Kaikilla valtioilla on velvollisuus suojella ja säilyttää meriympäristöltään herkkää aluetta.

Tuulivoima on tuulen eli ilman virtauksen liike-energian muuntamista tuuliturbiineilla sähköksi. Se on uusiutuvaa energiaa ja pohjimmiltaan peräisin auringon säteilyenergiasta. Käynnistyäkseen voimala tarvitsee vähintään 3 m/s tuulennopeutta. Parhaita paikkoja tuulivoimaloille ovat merten rannikot, merialueet, aukeat mereen rajoittuvat pellot, tai suurten mäkien tai vuorten rinteet, joilla tuulen keskinopeus on 5,5-7,5 m/s.

Tuulivoiman teknologinen kehitys on ollut viime vuosina voimakasta, ja Suomeen rakennetaan tällä hetkellä markkinaehtoisesti huomattavia määriä maatuulivoimaa. Merituulivoiman rakentaminen markkinaehtoisesti ei ole ollut toistaiseksi Suomessa kannattavaa, mutta kannattavuuden odotetaan parantuvan lähivuosina muun muassa teknologiakehityksen ansiosta. Merituulivoiman toteutukseen liittyviä haasteita ovat muun muassa vaativat jääolosuhteet sekä merelle rakentamisen korkeammat investointikustannukset.

Vaikka merituulivoimaloita on Suomessa toistaiseksi suunnitteilla vähän verrattuna maalle sijoitettuihin tuulipuistoihin, on merialueilla nykyistä suuremmat mahdollisuudet tuulivoiman tuotantoon tulevaisuudessa. Tuuliolosuhteet ovat merellä paremmat ja offshore-ratkaisu mahdollistaa suuren mittakaavan tuulipuistojen rakentamisen. Toimijoiden kiinnostus Suomen merialueita kohtaan on siksi kasvanut. Suurin osa merialueita koskevista tuulivoiman rakennushankkeista on toistaiseksi suunniteltu matalille rannikkovesille mutta tuulivoiman hyödyntämistä myös kauempana rannikosta valtion vesialueiden ohella myös Suomen talusvyöhykkeelle suunnitellaan.

Uusia tuulivoimahankkeita tarvitaan Suomen ilmasto- ja energiapoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen, ja tuulivoiman ja muun uusiutuvan energian rooli energialähteenä on siksi kasvamassa merkittävästi. Tuulivoiman varsinainen tuulivoimalan toiminta on polttoainevapaata eikä siitä synny päästöjä. Suurin osa tuulivoimalan osista voidaan uusiokäyttää. Puhdasta sähköä teollisuuden ja koko yhteiskunnan tarpeisiin tarvitaan runsaasti tulevina vuosikymmeninä. Myös Euroopan unioni on asettanut kunnianhimoisia tavoitteita jäsenmaiden merituulivoimakapasiteetin kehitykselle.

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi 8.12.2021 esitystä huutokauppamalliksi, jota on tarkoitus soveltaa Metsähallituksen hallinnassa olevien yleisten valtion vesialueiden vuokraamisessa yrityksille merituulivoiman hankekehitykseen ja -rakentamiseen. Esityksellä pyritään vauhdittamaan merituulivoiman markkinaehtoista kehitystä. Huutokauppamalli ei koske Ahvenanmaan maakuntaa, eikä aluevesien ulkopuolelle sijoituvia merituulivoimahankkeita Suomen talousvyöhykkeellä.

7.2 Tutkimustoiminta ja -alue

Valtioneuvoston päätös koskee hakemustietojen mukaista, taloudelliseen hyödyntämiseen liittyvää ja sitä edeltävää tutkimustoimintaa Suomen talousvyöhykkeellä ja yksinomaan sitä. Hakemuksen kohteena olevien tutkimusten tarkoituksena on löytää teknisesti, taloudellisesti, toiminnallisesti ja ympäristöllisesti parhaimmat ratkaisut uuden merituulivoimapuiston sijoittamiseksi.

Tutkimusalue Suomen talousvyöhykkeellä koordinaatteineen ilmenee liitteenä 2 olevasta kartasta. Tutkimusten avulla saadaan myöhemmän hankesuunnittelun ja YVA-menettelyn kannalta tarkempaa merellistä tutkimustietoa hankealueen lopulliseksi määrittämiseksi.

Suomen merialuesuunnitelma 2030 on hyväksytty 15.12.2020. Sillä Suomen merialueelle on laadittu ensimmäistä kertaa merialuesuunnitelma maakuntaliittojen sekä eri toimijoiden ja sidosryhmien kanssa laajassa yhteistyöprosessissa. Merialuesuunnitelmat tehdään jokaisessa merellisessä EU-maassa. Merialuesuunnittelu perustuu EU:n merialuesuunnitteludirektiiviin (2014/89/EU). Suomessa siitä säännellään maankäyttö- ja rakennuslaissa (482/2016).

Merialuesuunnitelma on sekä aluevedet että talousvyöhykkeen sisältävä kartallinen esitys, jossa tunnistetaan yleispiirteisesti esimerkiksi merkittäviä ja potentiaalisia vedenalaisten luonto- ja kulttuuriarvojen, energiantuotannon, kalastuksen, vesiviljelyn, merenkulun ja matkailun alueita. Tavoitteena on sovittaa yhteen eri toimialojen tarpeita ja näin edesauttaa merellisten elinkeinojen harjoittamista ja meriympäristön tilaa. Merialuesuunnitelmalla ei ole suoria oikeusvaikutuksia ja se on yleispiirteisenä suunta-antava.

Tutkimusalue sijoittuu osittain Suomen merialuesuunnitelma 2030:ssa merituulivoimalle potentiaalisiksi tunnistetulle alueelle, mitä voidaan pitää hyvänä lähtökohtana selvittää alueiden soveltuvuutta merituulivoimapuistojen perustamiselle. Merialuesuunnitelmassa merituulivoimalle potentiaalisia alueita osoitettaessa on otettu huomi-

oon muun muassa merenkulun alueet, syvyys, Natura 2000 -alueet ja muut luontoarvot, maisema-arvot sekä maanpuolustuksen tarpeet. Merialuesuunnitelmassa on jo otettu yleispiirteisesti kantaa, että hakijan esittämille tutkimusalueille on ainakin osittain mahdollista suunnitella energiantuotantoa ja merituulivoimaa.

Hakijan tarkoituksena on tehdä alukselta ja merenpohjassa suoritettavia, tutkimushankkeen yhteydessä normaaleja geofysikaalisia ja geoteknisiä tutkimuksia ja selvittää tutkimusalueen merenpohjan syvyysuhteita sekä pohjan ja sen alapuolisten kerrosten rakennetta.

Tutkimusten vaikutukset meriympäristöön jäävät hyvin paikallisiksi ja vähäisiksi. Hakija on ollut ennen hakemuksen vireille saattamista ja sen vireillä ollessa yhteydessä eri toimivaltaisiin viranomaisiin. Tähän liittyen tutkimusten suunnittelussa on otettu huomioon meriliikenteen, sotilaallisen puolustuksen, aluevalvonnan ja rajaturvallisuuden, kalastuksen sekä muun merialueen käytön ja suunnittelun tekijöitä ennen varsinaista kansallista ja kansainvälistä YVA-menettelyä.

Työ- ja elinkeinoministeriön saamissa lausunnoissa hakijan hakemuksiin ei ole vastustettu hakijan tutkimusten suorittamista ilmoitetuilla merialueilla.

7.3 Ehdollisuus

Saatujen lausuntojen ja muiden edellä mainittujen seikkojen perusteella ei voida katsoa olevan estettä myöntää haettua valtioneuvoston suostumusta ehdollisena siten, että se on voimassa pyydetysti 30.10.2023 asti tutkimusluvan antamispäivästä lukien.

Valtioneuvoston kanta tutkimuslupaansa tässä vaiheessa ei vielä ota kantaa tai anna hakijalle etusijaa mahdolliseen tulevaan rakentamislupaansa. Valtioneuvoston suostumus Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin yksittäisellä tutkimusalueella ei vielä tarkoita investointi- tai rakentamisoikeuden myöntämistä tutkimusluvan saajalle eikä anna tälle etusijaa taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin tai mahdolliseen tulevaan rakentamislupaansa kyseiselle tutkimusalueelle.

Ei ole myöskään olemassa tekijöitä, jotka estäisivät valtioneuvostoa myöntämästä kahta erillistä, ajallisesti rajattua tutkimuslupaa samalle talousvyöhykkeen alueelle. Koska samalla merialueella voi olla vain yhden yhtiön tuulivoimapuisto, päätös lopullisesta merituulivoimapuiston toteuttamisesta ja toteuttajatahosta esimerkiksi Tyrsky tutkimusalueen osalta tehdään myöhemmin talousvyöhykeluvituksen prosessissa.

Valtioneuvosto korostaa, että Itämeren (Selkämeri) herkkyys ja haavoittuvuus, talousvyöhykkeen kansainvälisoikeudellinen asema, meri- ja ympäristöturvallisuuden asettamat vaatimukset, maanpuolustuksen, aluevalvonnan, rajaturvallisuuden, merenkulun, meriteollisuuden, muun energiantuotannon, kaivannaistoiminnan, matkailun, kalastuksen ja virkistystoiminnan tarpeet ja toimintaedellytykset, sekä jo olemassa olevat muut hankkeet oikeuksineen ja muu merialueen käyttö on otettava kaikessa taloudellisen hyödyntämisen hankkeen toteutukseen tähtäävässä suunnittelussa ja tutkimustoiminnassa huomioon. Luvan saajan on myös noudatettava yleistä varovaisuusperiaatetta toimissaan vahinkojen ehkäisemiseksi ja minimoimiseksi.

Luvan saajan on tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä jatkosuunnittelussa otettava huomioon, että mahdollinen tuleva rakentamishanke tulee toteuttaa siten, että se ei estä mahdollisia myöhempiä Suomen talousvyöhykkeen tai sen välittömässä läheisyydessä olevan valtion vesialueen taloudellisen hyödyntämisen tai meritieteellisen tutkimuksen hankkeita. Samalla tulee pyrkiä löytämään sellainen suunnitellulle hankkeelle sellainen teknisesti, toiminnallisesti ja ympäristöllisesti tarkoituksenmukainen sijoitus- ja toteutusvaihtoehto, että mahdollinen myöhempi Suomen talousvyöhykkeen taloudellinen hyödyntäminen tai meritieteellinen tutkimus mahdollisimman vähäisessä määrin vaikeutuu.

Tutkittavan alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon teknisen ja taloudellisen toteuttamisen vaatimusten lisäksi myös ympäristönäkökohdat, erityisesti meriympäristön ja merenalaisen luonnon monimuotoisuus ja suojeluarvot sekä merialueen kestävä kehittäminen. Mikäli hanke etenee jatkosuunnitteluun, Tyrsky merituulivoimapuiston suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös mahdollisten erillisten, mutta lähekkäin sijoittuvien merituulivoimahankkeiden yhteis- ja keskinäisvaikutukset.

Luvan saajan on etukäteen ja riittävän ajoissa, kuitenkin viimeistään 14 päivää ennen tutkimusaluksen saapumista Suomen talousvyöhykkeelle, otettava tutkimustoimintaan sekä meri- ja rajaturvallisuuteen liittyen yhteyttä Länsi-Suomen merivartiostoon, liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin, Väylävirastoon ja toimivaltaiseen VTS-keskukseen. Luvan nojalla syntynyt tutkimus- ja havaintoaineisto on tarkoituksenmukaista saattaa muidenkin viranomaisten tietoon. Tutkimus- ja hanketiedot voivat sisältää myös julkisuuslain nojalla salassa pidettävää tietoa.

7.4 Välitön täytäntöönpano

Hakija on pyytänyt, että tutkimuslupaa koskeva päätös määrätään välittömästi täytäntöön pantavaksi.

Arvio siitä, voidaanko hakijan esittämään vaatimukseen välittömästi täytäntöönpanosta myöntyä, ratkeaa arvioinnissa, jossa punnitaan yleisen edun vaatimia seikkoja kolmansien osapuolten oikeuksien menetyksiin tai vaarantumiseen. Merkittävää on, että päätöksen lainvoimaisuus täytäntöönpanon edellytyksenä on pääsääntö, ja tästä poikkeaminen edellyttää erityisiä perusteita. Keskeistä asiassa on arvioida yleistä etua suhteessa yksityiseen etuun. Ottaen huomioon välittömän täytäntöönpanon koskeva lainsäädäntö, sitä koskeva lainvalmisteluaineisto sekä oikeuskirjallisuus, on olennaista ratkaista, onko olemassa sellaisia seikkoja, joiden valossa täytäntöönpanoa ei voitaisi yleisen edun vuoksi lykätä.

Hakija on hakenut täytäntöönpanomääräystä, koska sillä on hakijalle tosiasiallista merkitystä hankkeessa. Kilpailutuksella hankittavalla, ulkopuolisella erikoiskalustolla tehtävät tutkimukset ovat luonteeltaan sellaisia, että ne tulisi suorittaa mahdollisimman nopeasti kilpailutuksen jälkeen, jotta muun muassa tutkimusalus voidaan pitää varattuna. Ensimmäinen tutkimuskausi on ehdotettu alkavaksi 1.5.2022. Turvallisuuspoliittinen toimintaympäristömme on muuttunut täydellisesti vain päivissä Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Ministeriön pyynnöstä hakija on vielä täydentänyt hakemustaan

26.4.2022 pääesikunnan operatiivisen osaston hanketta ja sen vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisten aluevalvontatehtävien toteuttamiselle koskevalla myönteisellä lausunnolla. Oikeuskirjallisuudessa on esitetty kantoja, joiden mukaan kysymys voi olla esimerkiksi luvan myöntämisestä johonkin toimenpiteeseen, jonka tulee tapahtua määrättyinä aikana.

Hakija vastaa aina ensisijaisesti taloudellisen hyödyntämisen hankkeen aikataulullisista ja taloudellisista riskeistä sekä siitä, mille merialueen osalle (talousvyöhyke vai valtion aluevedet) tai minkä valtion alueelle hanketta suunnitellaan. Merituulivoimapuistoille potentiaalisia alueita on niiden luonteen ja laajuuden vuoksi rajattu määrä. Myös valtion vesialueiden käyttöpolitiikka vaikuttaa tähän suunnitteluun.

EU:n komission arvion mukaan EU:n ilmastotavoitteiden saavuttaminen tulee edellyttämään 3 500 miljardin euron edestä investointeja koko EU:n alueella. Energiamurros ja puhdas siirtymä edellyttävät suuria panostuksia. Suuren mittakaavan investoinneista myös kilpaillaan kansainvälisesti eri valtioiden kesken. Vihreän siirtymän investointijuna voi ajaa Suomen ohikin. Suomen on oltava tässä houkutteleva, kiinnostava ja ennakoitava, Euroopan paras investointiympäristö. Suomen ilmasto- ja energiastrategia painottaa muun muassa päästötöntä energiaa, merituulivoiman edistämistä ja teollisia investointeja. Sääntelyn sekä luvitus- ja muutoksenhakumenettelyjen tulee tukea eikä jarrutaa kustannustehokkaita, päästöjä vähentäviä investointeja. Luvituksen sujuvoittaminen on ilmainen tapa saada yksityisiä investointeja ja työpaikkoja tukemaan vihreää siirtymää ja uusteollistamista.

Hakijan tutkimusalue sijoittuu osittain Suomen merialuesuunnitelma 2030:ssa merituulivoimalle potentiaalisiksi tunnistetuille alueille. Suomen talousvyöhykkeellä ei ole olemassa yksityisiä omistusoikeuksia tai voimassa muita sellaisia oikeuksia, jotka estäisivät valtioneuvoston suostumuksen välittömän täytäntöönpanon. Työ- ja elinkeinoministeriön saamista lausunnoissa hakijan hakemuksiin ei ole vastustettu tutkimuslupapäätöksen välitöntä täytäntöönpanoa. Lisäksi ei ole olemassa tekijöitä, jotka estäisivät valtioneuvostoa myöntämästä kahta erillistä, ajallisesti rajattua tutkimuslupaoikeutta samalle talousvyöhykkeen alueelle ja samankaltaiselle tutkimuskaudelle.

Alukselta ja merenpohjassa suoritettavat tutkimukset aiheuttavat hetkellisiä, paikallisia ja vähäisiä vaikutuksia. Tutkimustuloksia voidaan käyttää yleisemminkin hyödyksi ja tietoja voidaan hyödyntää vedenalaisen rakentamisen suunnittelussa sekä muissakin yhteyksissä.

Tutkimusluvassa kysymys on varsinaista rakentamislupaa edeltävästä toimenpidevaiheesta. Talousvyöhykkeen taloudellisen hyödyntämisen hanke tarvitsee toteutuakseen tutkimusluvan lisäksi myös sekä valtioneuvoston yleisistunnon suostumuksen että vesilain mukaisen yksityiskohtaisemman toimivaltaisen aluehallintoviraston vesitalousluvan. Myös YVA-menettely on oltava läpikäytynä. Päätöksen välittömällä täytäntöönpanolla ei talousvyöhykkeen tutkimusluvan tapauksessa ole negatiivista vaikutusta kenenkään oikeuksiin. Hankkeen kokonaistoteutumiseen välittömän täytäntöönpanon ehdolla tuskin on olennaisia vaikutuksia mutta sillä on merkitystä hakijalle.

Välittömän täytäntöönpanon ehtoa on jo aiemmin käytetty perustellusti taloudellisen hyödyntämisen hankkeita koskevissa valtioneuvoston tutkimus- ja rakentamisluvissa,

kuten hakijalle aiemmin joulukuussa 2022 myönnetyssä tutkimusluvassa. Niiden nojalla suoritettut tutkimukset eivät ole aiheuttaneet välittömän täytäntöönpanon arvioinnin kannalta olennaisia häiriöitä talousvyöhykkeen ympäristölle eivätkä talousvyöhykkeellä tapahtuvalle kalastukselle, meriliikenteelle tai muulle toiminnalle.

Edellä todetun perusteella tutkimuslupaa koskevan päätöksen välittömälle täytäntöönpanolle ei voida katsoa olevan estettä.

8 Sovelletut lainkohdat

YK:n merioikeusyleissopimus (SopS 49–50/1996)
 Yleissopimus kansainvälisistä säännöistä yhteen törmäämisen ehkäisemiseksi merellä (SopS 30/1977)
 Aluevalvontalaki (755/2000)
 Alusliikennepalvelulaki (623/2005)
 Hallintolaki (434/2003)
 Laki eräiden vedenalaisten johtojen suojelemisesta (145/1965)
 Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)
 Laki Suomen talousvyöhykkeestä (1058/2004)
 Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)
 Merilaki (647/1994)
 Muinaismuistolaki (295/1963)
 Vahingonkorvauslaki (412/1974)
 Vesilaki (587/2011)

Valtioneuvoston asetus Suomen talousvyöhykkeestä (1073/2004)
 Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)
 Valtioneuvoston ohjesääntö (262/2003)

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta päätöksen liitteenä olevan valitusosoituksen mukaisesti. Päätös on pantavissa välittömästi täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Timo Harakka
 Liikenne- ja viestintäministeri

Kari Klemm
 Hallitusneuvos

Liitteet Kartta
 Valitusosoitus